

1. Stand van zaken kabinetsvoornemen loondispensatie
2. Taaleis in de Participatiewet
3. Jongeren van 23 tot 27 jaar in beeld met bestandskoppeling
4. Ondersteuning tijdens de vier weken zoektermijn van kwetsbare jongeren tot 27 jaar
5. Beschut werk vanuit wachtlijst Wsw
6. Hoe staat het met het initiatiefwetsvoorstel verdringingstoets?
7. Deze programmaperiode geen nieuwe tijdvakken voor ESF actieve inclusie arbeidsmarktregio's
8. Maandelijkse voorlichtingsbijeenkomsten over de Verklaring Omtrent het Gedrag
9. Gemeente Tilburg enthousiast over Loonkostenvoordeel (LKV) oudere werknemer 56+

1. Stand van zaken kabinetsvoornemen loondispensatie

In het Regeerakkoord is het voornemen opgenomen om loonkostensubsidie in de Participatiewet te vervangen door loondispensatie en de vrijvallende middelen beschikbaar te stellen aan gemeenten voor ondersteuning van mensen met een arbeidsbeperking naar (beschut) werk, waarbij de behoefte van mensen leidend is. Op 14 december 2017 heb ik de Tweede Kamer geïnformeerd over de contouren van de maatregel die zij daarbij voor ogen had. Na consultatie van betrokken partijen heb ik vervolgens op 27 maart een notitie naar de Kamer gestuurd, waarin de hoofdlijnen van de uitwerking werden geschetst. Belangrijke punten hieruit zijn dat er een eenduidiger en eenvoudiger instrumentarium komt voor werkgevers, dat werken moet lonen voor mensen die met loondispensatie gaan werken en dat mensen met een beperking hierdoor meer mogelijkheden krijgen om werk te vinden en te houden. Op 18 april organiseerde de Kamer een hoorzitting om alle betrokken partijen (cliënten, gemeenten, werkgevers, deskundigen) in de gelegenheid te stellen zich uit te spreken over de plannen. Daarbij werden diverse zorgen en aandachtspunten benoemd. Vervolgens vond op 26 april een debat plaats in de Tweede Kamer. Ik heb toegezegd binnen de kaders van het Regeerakkoord (loondispensatie en de financiële kaders) met betrokken partijen te zullen kijken naar een aantal zaken en diverse mogelijkheden te onderzoeken, zoals de vrijstelling van vermogens- en partnertoets van mensen die met loondispensatie gaan werken, de mogelijkheid om de administratieve lasten voor werknemers te verminderen, de mogelijkheid om incidentele extraatjes voor mensen buiten de verrekening te houden en creatieve oplossingen te zoeken om een vorm van aanvullend pensioen op te bouwen. Dit onderzoek zal de komende tijd plaatsvinden, waarna het wetsvoorstel wordt opgesteld dat, zoals gebruikelijk, voor een uitvoeringstoets wordt voorgelegd aan de betrokken instanties. Hierbij hecht ik aan een ordelijk proces, waarbij alle betrokken partijen tijdig hun inbreng kunnen leveren.

2. Taaleis in de Participatiewet

Handreiking

Het CBS heeft in opdracht van het ministerie van SZW een onderzoek gedaan naar de stand van zaken rond de uitvoering van de taaleis in de Participatiewet. Het doel hiervan was om reeds voorafgaand aan de wettelijke evaluatie een beeld te krijgen van de uitvoering. Met mijn [brief](#) van 29 januari 2018 is dit rapport aan de Kamer gestuurd. Uit de inventarisatie blijkt dat gemeenten de wet nog niet naar de letter uitvoeren. Om gemeenten te ondersteunen bij de uitvoering van de taaleis is in 2015 een [handreiking](#) gepubliceerd. Ik wijs gemeenten hier graag nogmaals op.

Registratie verlagingen

Uit de rapportage van het CBS blijkt tevens dat de verlagingen van de bijstand als gevolg van het niet voldoen aan de taaleis nog niet op de juiste manier worden geregistreerd. Als de gemeente de uitkering van een klant verlaagt, omdat de klant niet voldoet aan de verplichting om het gewenste taalniveau te bereiken, dient dit in het kenmerk 'Reden vermindering n.a.v. afstemming' te worden aangegeven met de code 09.

Onderzoek CBS taaleis

CBS heeft medio april een nieuwe uitvraag voor extra informatie gestuurd met betrekking tot de taaleis. Voor SZW is het van belang dat gemeenten hiervoor informatie aanleveren. De gevraagde

informatie heeft in principe betrekking op de maand april. Waar dit niet mogelijk is vraagt CBS-informatie over het gehele verslagjaar 2017. Hierbij gaat het om het aantal personen dat niet voldoet aan de wet taaleis (peildatum april), het aantal taaltoetsen, aantal taaltrajecten, aantal verlagingen naar aanleiding van het niet voldoen aan de wet taaleis en hoe vaak werd afgezien van verlagingen vanwege ontbrekende verwijtbaarheid of andere dringende redenen. Voor deze laatste vier categorieën geldt als peildatum april 2018 en/of jaarcijfers 2017.

Evaluatie

De evaluatie van de taaleis wordt vóór 1 januari 2020 aan de Kamer gestuurd. De evaluatie dient onder meer antwoord te geven op de vraag of de taaleis leidt tot uitstroom en/of een verminderde instroom in de Participatiewet.

Relatie met inburgering

De Tweede Kamer heeft gevraagd hoe de Wet Inburgering en de taaleis in de Participatiewet met elkaar samenhangen en heeft mij gevraagd gemeenten hierover te informeren. Voor inburgeringsplichtigen op grond van de Wet inburgering geldt dat zij al een verplichting hebben om de Nederlandse taal machtig te worden. Op grond van de Wet inburgering heeft een inburgeraar 3 of 5 jaar de tijd om te voldoen aan het in die wet vereiste taalniveau (A2). Een inburgeringsdiploma, of een ander document dat aantoont dat hij de Nederlandse taal beheerst, is voldoende om vrijgesteld te worden van de taaltoets. Wanneer een bijstandsgerechtigde begonnen is met een leertraject (wat hieronder wordt verstaan is gemeentelijke beoordelingsvrijheid) om het inburgeringsdiploma te behalen, kan dit worden aangemerkt als 'voldoende inspanning' van de kant van de bijstandsgerechtigde, zoals bedoeld is in de Wet Taaleis. De bijstandsgerechtigde krijgt dus niet met twee verschillende trajecten te maken. Wel dient de gemeente te monitoren in welke mate voortgang wordt gemaakt met het inburgeringstraject. Desgevraagd moet de aanvrager het volgen van een dergelijk traject aantonen aan de hand van documenten. Dat geldt ook voor het meten van de voortgang. Laat de aanvrager na de betreffende documenten te overleggen, dan heeft dit nog geen gevolgen voor het recht op algemene bijstand. Als de aanvrager niet voldoet aan de medewerkingsplicht van het tweede lid van artikel 17 van de Participatiewet dan geldt het maatregelregime van artikel 18 van de Participatiewet. Gevolg is wel dat bij het niet verstrekken van een bewijs dat men een inburgeringstraject volgt of voortgang maakt er een verplichting ontstaat om een toets af te leggen in het kader van de Wet Taaleis.

3. Jongeren van 23 tot 27 jaar in beeld met bestandskoppeling

In opdracht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en op verzoek van gemeenten heeft het Inlichtingenbureau de functionaliteit 'jongeren in beeld' ontwikkeld. Door een koppeling van bestanden kan iedere gemeente maandelijks een rapportage ontvangen (BSN nummers) van jongeren in de leeftijd 23 tot 27 jaar, zonder startkwalificatie, zonder onderwijsinschrijving, zonder werk en zonder uitkering. Gemeenten kunnen deze jongeren benaderen en vervolgens begeleiden naar een leer-werktraject o.g.v. artikel 10f Participatiewet.

Aanleiding

Jongeren zonder startkwalificatie¹ hebben een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt. Daarom heeft de leerplichtambtenaar de taak om jongeren tot 18 jaar die voortijdig het onderwijs verlaten (dus zonder startkwalificatie) in beeld te houden. Na hun 18e en tot hun 23e heeft de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie² (RMC) de verantwoordelijkheid deze jongeren te registreren en door te verwijzen naar het onderwijs of de arbeidsmarkt en hiervoor een relevant netwerk tot stand te brengen. Veel gemeenten willen ook jongeren van 23 tot 27 jaar zonder startkwalificatie in beeld brengen voor ondersteuning naar leren, werken of een combinatie van beide.

¹ Een startkwalificatie is een diploma op minimaal havo, vwo of mbo niveau 2.

² De RMC coördineert melding en registratie van voortijdige schoolverlaters door scholen.

Ontwikkelen nieuwe functionaliteit

Met de verzamelwet SZW 2017 is verduidelijkt welke gegevenslevering mogelijk is vanuit de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Om de gegevens aan gemeenten te leveren was het nodig om een nieuwe functionaliteit (software) te ontwikkelen. Met deze functionaliteit worden gegevens van DUO gekoppeld aan gegevens van UWV. Om deze gegevens te leveren aan de juiste gemeente is een koppeling nodig met de Basisregistratie Personen (BRP). Daarom is samengewerkt met de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG) van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Ook is nauw samengewerkt met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Ruim tien gemeenten werden betrokken bij het ontwerpproces van de software, zodat het aansluit bij de behoeften van gemeenten. In maart, april en mei 2018 testten deze gemeenten de functionaliteit. Als de evaluatie hiervan positief is dan kunnen in de zomer ook andere gemeenten aansluiten.

Gebruik van de gegevens

Het Inlichtingenbureau levert de gegevens aan de gemeentelijke dienst die de Participatiewet uitvoert. Gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor de manier waarop en met wie zij gegevens delen. Het Inlichtingenbureau en SZW zullen na de zomer een brochure uitgeven met goede voorbeelden van het gebruik van deze gegevens.

Start nu met autorisatie RvIG

Voordat het Inlichtingenbureau gegevens levert voor 'jongeren in beeld' moet de gemeente het Inlichtingenbureau autoriseren voor raadpleging van het BRP. Deze autorisatie gaat via de RvIG. De gemeente kan een autorisatie aanvraagformulier aanvragen bij de RvIG via info@rvig.nl. Dit autorisatietraject duurt ongeveer 6 tot 8 weken na het insturen van het formulier. De autorisatie gaat per gemeente. Er is gekeken naar alternatieven waarbij autorisatie niet nodig was, maar dat bleek niet mogelijk. Voor vragen over het autorisatieproces kan een gemeente terecht bij de RvIG.

Zodra de autorisatie aanvraag is goedgekeurd neemt het Inlichtingenbureau contact op met de gemeente om een gebruikersovereenkomst te ondertekenen. Op de productpagina van het Inlichtingenbureau staat meer informatie over de werking van de functionaliteit; deze vindt u [hier](#).

4. Ondersteuning tijdens de vier weken zoektermijn van kwetsbare jongeren tot 27 jaar

In het Voortgezet Algemeen Overleg (VAO) Participatiewet van 13 maart jl. is de motie Voortman (TK 2017-2018, 34352, nr. 95) aangenomen. De letterlijke tekst van deze motie verzoekt de regering richting gemeenten te verduidelijken dat zij alle ruimte hebben om waar nodig de zoekperiode te schrappen. Deze motie heb ik - met instemming van mevrouw Voortman - opgevat als een verzoek om in de nieuwsbrief aan gemeenten nog een keer nadrukkelijk te wijzen op de mogelijkheden die zij hebben om kwetsbare jongeren tijdens hun zoektermijn te ondersteunen. Het betreft hier het beleid hoe gemeenten omgaan met de betreffende doelgroep van jongeren tot 27 jaar, vanaf het moment dat zij zich melden voor een uitkering, alsmede of de gemeente deze doelgroep gedurende de vier weken termijn kan ondersteunen bij het zoeken naar werk en/of een instrument daarbij kan inzetten. Voor kwetsbare jongeren kan het immers moeilijk zijn om zelfstandig werk te zoeken en daarvoor de juiste acties te ondernemen.

Het is aan het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad of deze mogelijkheid wordt benut en op welke wijze deze vorm wordt gegeven. Indien het college van burgemeester en wethouders voor een jongere zonder startkwalificatie een leerwerktraject aangewezen acht biedt de Participatiewet een grondslag voor ondersteuning (artikel 10 f). De gemeente heeft daarnaast op grond van haar algemene zorgplicht voor haar burgers de mogelijkheid om mensen te ondersteunen bij het zoeken naar werk of daarvoor passende instrumenten in te zetten. De participatiemiddelen die via de integratie-uitkering sociaal domein aan de gemeenten worden verstrekt zijn vrij besteedbaar en kunnen desgewenst daarvoor worden ingezet. Daarnaast kunnen schoolverlaters van het voortgezet speciaal onderwijs en het praktijkonderwijs zich rechtstreeks bij UWV melden voor een opname in het doelgroepregister van de banenafpraak.

5. Beschut werk vanuit wachtlijst Wsw

Eén van de instrumenten van de Participatiewet is beschut werk. Deze werkplekken zijn bedoeld voor mensen die alleen kunnen werken in een beschutte omgeving onder aangepaste omstandigheden. Het besluit tot daadwerkelijke plaatsing wordt door de gemeente genomen na een positief advies van het UWV. Met ingang van 1 januari 2017 is het ook mogelijk dat mensen zelf een advies beschut werk bij UWV aanvragen.

Het is vanuit oogpunt van maatwerk van belang dat mensen die alleen op een beschutte werkplek zijn aangewezen hiervoor ook echt de mogelijkheid krijgen. Eén van de groepen mensen die in aanmerking zou kunnen komen voor beschut werk zijn mensen die 31 december 2014 op de wachtlijst van de Wsw stonden. Zij komen niet meer in aanmerking voor een Wsw-dienstbetrekking. De beoordeling door het UWV is voor deze mensen vereenvoudigd. UWV geeft zonder nadere beoordeling een positief advies af aan het college als een advies beschut werk wordt aangevraagd door of voor een persoon met een nog geldende indicatiebeschikking Wsw, waarin UWV heeft geadviseerd dat betrokkene niet begeleid kan werken als bedoeld in de Wsw.

Ik roep u daarom op om mensen die voorheen op de Wsw-wachtlijst stonden en nog niet aan het werk zijn actief te benaderen, om voor hen de wens tot het werken in een beschutte werkomgeving in kaart te brengen en, bij een positief advies van UWV, voor deze mensen weldra een beschutte werkplek te organiseren.

6. Hoe staat het met het initiatiefwetsvoorstel verdringingstoets?

Op 6 maart werd het initiatiefwetsvoorstel Verdringingstoets van Karabulut (SP) behandeld in de Eerste Kamer. Met het initiatiefwetsvoorstel wil Karabulut duidelijker kaders geven aan gemeenten en UWV voor het tegengaan van verdringing door werken met behoud van uitkering. In een inspectierapport uit 2015 bleek namelijk dat gemeenten in de uitvoering en beleid beperkt aandacht schonken aan verdringing. De fracties van de Eerste Kamer hadden veel kritische vragen bij de onderbouwing van de omvang van verdringing, de uitvoerbaarheid en gevolgen van het initiatiefwetsvoorstel. De Kamer heeft ingestemd met het verzoek van de initiatiefneemster om het voorstel aan te houden, zodat nader onderzoek naar de omvang van verdringing via de Participatiewet kan plaatsvinden. Het is niet bekend op welke termijn de behandeling wordt voortgezet.

Hoe staat het met verdringing in uw gemeente?

Als werken met behoud van uitkering oneerlijke concurrentie veroorzaakt die ertoe leidt dat de één zijn baan verliest ten gunste van de ander, is dat onwenselijk en contraproductief. Daar zijn de fracties, gemeenten, VNG, Divosa en het kabinet het over eens. Verdringing moet worden voorkomen en dit is een verantwoordelijkheid voor gemeenten die bij wet is geregeld (zie Participatiewet art. 9c, art. 7, negende lid, art. 10a). Daarom wil ik de verdere behandeling van het initiatiefwetsvoorstel in de Eerste Kamer niet afwachten en samen met u, Divosa en VNG bekijken hoe gemeenten hun beleid hieromtrent invullen en kunnen worden ondersteund bij het tegengaan van verdringing. Divosa maakt bijvoorbeeld een handreiking waarin goede voorbeelden en tips worden opgenomen.

Voor uw beleid kunt u al putten uit de Kamerbrieven [Reactie op het inspectierapport Gemeentelijke aandacht voor verdringing](#) en [Werken met Flexpensie](#). De voormalig staatssecretaris mevrouw Klijnsma en ik verwezen reeds naar de voorbeelden van de regio Haaglanden (meldpunt en protocol) en de gemeente Rotterdam (adviescommissie en lijst van criteria).

Wilt u delen hoe uw gemeente omgaat met verdringing, meedenken over de inhoud van de handreiking, of wilt u met andere gemeenten over verdringing in gesprek? Dan kunt u contact opnemen met Jurgen Woudwijk van Divosa (jwoudwijk@divosa.nl).

7. Deze programmaperiode geen nieuwe tijdvakken voor ESF actieve inclusie arbeidsmarktregio's

Eind november 2017 informeerde het Agentschap SZW de 35 arbeidsmarktregio's over de financiële ontwikkeling van het ESF-programma 2014-2020. De arbeidsmarktregio's maken met succes gebruik van de beschikbare middelen. De keerzijde is dat het beschikbare budget voor de programmaperiode 2014-2020 volledig is toegezegd en dat geen laatste subsidieronde zal plaatsvinden. Verschillende arbeidsmarktregio's hebben aangegeven onaangenaam verrast te zijn door dit nieuws en te vrezen voor de brede samenwerking in de regio en de continuïteit van de opgebouwde infrastructuur en de dienstverlening aan de doelgroep.

De borging van de opgebouwde infrastructuur in de arbeidsmarktregio en succesvolle aanpakken voor bijvoorbeeld kwetsbare jongeren vind ik met de arbeidsmarktregio's van groot belang. Ik kan hiervoor echter geen aanvullende (ESF-)middelen beschikbaar stellen. Wel kunnen lopende ESF-projecten op uw verzoek worden verlengd met ten hoogste twaalf maanden. Hierdoor heeft u meer mogelijkheden om de activiteiten waarmee subsidie wordt verkregen uit het Europees Sociaal Fonds in de tijd te verspreiden en daarmee 100% van de verleende subsidie te realiseren. Ook geeft dit u de mogelijkheid om te kiezen voor het opnemen van eenvoudig te verantwoorden kosten in de einddeclaratie, waarmee de administratieve last omlaag kan worden gebracht. Voor de VSO-PrO scholen zal onbenut budget uit het tweede aanvraagtijdvak aan het derde aanvraagtijdvak voor betreffende arbeidsmarktregio worden toegevoegd.

Voorts wil ik u wijzen op een aantal aanvullende mogelijkheden die u zou kunnen benutten: rijk, gemeenten, provincies en waterschappen hebben in het interbestuurlijk programma afgesproken samen een aantal grote maatschappelijke opgaven aan te pakken. Gemeenten en provincies beschikken hiervoor over een ruim accres. In het interbestuurlijk programma is onder andere overeengekomen om kansen te creëren voor minder zelfredzame jongeren. Voor het interbestuurlijk programma, zie [hier](#).

Met het amendement Nijkerken-de Haan is €5 miljoen aan extra financiële ondersteuning voor de arbeidsmarktregio's beschikbaar gesteld. Hiermee kunnen zij concrete stappen zetten richting een eenduidige en herkenbare werkgeversdienstverlening. Ik wil, na de collegevorming, met de nieuwe wethouders convenanten sluiten over de besteding van deze middelen.

Koepelorganisaties van het VSO en PrO én de landelijke werkgeversorganisaties willen de aansluiting tussen school en werk voor de doelgroep bevorderen. Ik wijs u in dit verband op het project 'Ingeschakeld', dat ik tot medio 2019 ondersteun om hieraan een extra impuls te geven.

8. Maandelijks voorlichtingsbijeenkomsten over de Verklaring Omtrent het Gedrag

Uit onderzoek is gebleken dat veel mensen de kans op het verkrijgen van een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) te laag inschatten. Zowel jongeren als volwassenen die ooit met justitie in aanraking zijn gekomen denken vaak ten onrechte dat zij geen VOG krijgen. Om dit beeld recht te zetten organiseert de screeningsautoriteit Justis maandelijks voorlichtingsbijeenkomsten over de VOG.

Door het bijwonen van een voorlichtingsbijeenkomst over de VOG is het afgelopen jaar al een groot aantal medewerkers van gemeenten wijzer geworden over de beoordeling van VOG-aanvragen. Tijdens de sessies is er bijvoorbeeld aandacht voor de zogenoemde feit-functierelatie: Sommige strafbare gedragingen kunnen ervoor zorgen dat je voor een bepaalde baan geen VOG krijgt, terwijl deze voor een andere baan of stage geen belemmering oplevert. Daarnaast komt de terugkijktermijn aan de orde. Ten slotte is er veel aandacht voor de belangenafweging die wordt gemaakt. Welke factoren wegen mee en welke rol kunnen hulpverleners hierin spelen? Tijdens de bijeenkomsten is altijd veel ruimte voor het stellen van vragen.

Heeft u interesse om een voorlichtingsbijeenkomst bij te wonen? U kunt zich opgeven door een e-mail te sturen naar vog.voorlichting@minvenj.nl. De bijeenkomsten worden gehouden op de laatste

maandag van de maand, bij het ministerie van Justitie en Veiligheid aan de Turfmarkt 147 in Den Haag.

9. Gemeente Tilburg enthousiast over Loonkostenvoordeel (LKV) oudere werknemer 56+

De gemeente Tilburg heeft tot nog toe het meest gebruik gemaakt van het nieuwe instrument voor gemeenten om oudere bijstandsgerechtigden 56+ aan het werk te helpen. Het gaat om het loonkostenvoordeel (LKV) oudere werknemer 56+ voor werkgevers die werklozen van 56 jaar of ouder in dienst nemen vanuit de Participatiewet, IOAW of IOAZ.

Om te achterhalen waarom de gemeente Tilburg dit nieuwe instrument voor oudere bijstandsgerechtigden zo belangrijk vindt zijn aan de gemeente een aantal vragen gesteld:

Hoe heeft de gemeente Tilburg gehoord van dit nieuwe instrument LKV om bijstandsgerechtigden van 56 jaar of ouder aan het werk te helpen?

Via het kennisdocument Wet tegemoetkomingen loondomein (Wtl); deze vindt u [hier](#).

Wat vindt de gemeente Tilburg van dit nieuwe instrument?

Zoals bekend is het instrument een tegemoetkoming in de loonkosten voor werkgevers die iemand met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst nemen, waaronder oudere werknemers in de bijstand. Hiermee krijgen oudere werklozen betere kansen op de arbeidsmarkt. Als gemeente verwelkomen we elk instrument dat ons helpt om het bestand met werkzoekenden te verkleinen, zeker als het gaat om bijstandsgerechtigden van 56 jaar of ouder.

Hoe heeft de gemeente Tilburg de implementatie van dit nieuwe instrument aangepakt? Heeft de gemeente bijvoorbeeld gebruik gemaakt van de sjablonen van de VNG? Deze vindt u [hier](#).

We hebben een eigen format dat we als leidraad hebben gebruikt met wat kleine aanpassingen. Dat was voldoende.

Waarom vindt u het zo belangrijk dat deze oudere doelgroep aan het werk komt?

De gemeente Tilburg vindt het haar verantwoordelijkheid om een bijdrage te leveren aan de participatie van alle werkzoekenden en dus ook de 56-plussers binnen deze doelgroep. We zien dat de oudere werkzoekende een extra zetje in de rug nodig heeft, omdat zij moeilijker kunnen profiteren van de aantrekkende economie en toenemende werkgelegenheid.

Kan de gemeente Tilburg dit instrument aanraden aan andere gemeenten?

Ja, dat kunnen we zeker. Iedere gemeente heeft als verantwoordelijkheid om de weg, binnen de kaders van wet- en regelgeving, vrij te maken voor kwetsbare doelgroepen. Dit instrument levert daaraan een bijdrage.